

МАТЕРІАЛИ

**Круглого столу «Суб'єкти забезпечення
цивільного захисту (регіонального та місцевого
рівня) в реалізації завдань із запобігання та
ліквідації наслідків НС»**

26 лютого 2021 року

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Я.Б. Великий, к.пед.н., Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Аналіз надзвичайних ситуацій свідчить, що найбільші збитки населенню і державі завдають надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру. За багаторічними спостереженнями найбільшу небезпеку в природній сфері становлять надзвичайні ситуації, зумовлені геофізичними чинниками: землетрусами, цунами, паводками, зсувами, ураганами, лісовими пожежами, а в техногенній сфері – радіаційними і транспортними аваріями, а також аваріями, пов'язаними з викидами хімічно і біологічно небезпечних речовин, вибухами, пожежами, гідродинамічними аваріями та аваріями на системах комунально-енергетичного господарства.

Сьогоднішня ситуація в Україні щодо небезпечних природних явищ, аварій і катастроф характеризується як дуже складна. Упродовж 2020 року органами та формуваннями ДСНС забезпечено оперативне реагування на 116 класифікованих надзвичайних ситуацій, які розподілилися на: техногенного характеру – 47, природного характеру – 64, соціального характеру – 5, за масштабами: державного рівня – 6, регіонального – 4, місцевого – 50, об'єктового – 56. Внаслідок цих надзвичайних ситуацій загинуло 170 осіб (з них 26 дітей) та постраждало 305 осіб (з них 46 дітей). Тенденція зростання кількості надзвичайних ситуацій, важкість їх наслідків змушують розглядати їх як серйозну загрозу безпеки окремої людини, суспільству та навколишньому середовищу, а також стабільності розвитку економіки країни.[3]

У відповідності із статтею 50 Кодексу цивільного захисту джерелами небезпеки виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру є:

- 1) потенційно небезпечні об'єкти та об'єкти підвищеної небезпеки;
- 2) будівлі та споруди з порушенням умов експлуатації;
- 3) суб'єкти господарювання з критичним станом виробничих фондів та порушенням умов експлуатації, та ін.[1]

Найбільшу небезпеку несуть в собі підприємства, які й за мирних умов є джерелом небезпеки і шкідливих викидів. Хімічні підприємства, АЕС, нафтопереробні заводи у разі їх часткового або повного руйнування викличуть техногенну катастрофу і будуть становити значну небезпеку для життєдіяльності людей у районі розташування. Дана тенденція вимагає удосконалення системи цивільного захисту суб'єктами господарювання, на об'єктах не залежно від форм власності.

Таким чином це зобов'язує керівників підприємств, установ та організацій до вжиття багатьох управлінських рішень, тому що на них покладається виконання завдань у сфері ЦЗ, основними з яких є:

- забезпечення виконання заходів у сфері ЦЗ на об'єктах;
- розміщення інформації про заходи безпеки та відповідну поведінку працівників у разі виникнення аварії;
- організація та здійснення під час виникнення надзвичайних ситуацій евакуаційних заходів щодо працівників та майна;
- створення об'єктових формувань ЦЗ, необхідної для їх функціонування матеріально-технічної бази і забезпечення їх готовності до дій за призначенням;
- здійснення навчання працівників з питань ЦЗ, у тому числі правилам техногенної та пожежної безпеки, проведення об'єктових тренувань і навчань з питань ЦЗ;
- забезпечення виконання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, а також виконання вимог приписів, постанов та розпоряджень центрального органу

виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сферах техногенної та пожежної безпеки, тощо[2].

Головною метою розвитку і удосконалення системи цивільного захисту суб'єкта господарської діяльності є створення дійсної високоефективної системи попередження виникнення надзвичайних ситуацій, яка спрямована на проведення профілактичних робіт, захист працівників і службовців, підготовку органів управління і сил для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та зменшення фінансових і матеріальних витрат на ці заходи.

При створенні системи удосконалення цивільного захисту суб'єкта господарської діяльності необхідно приділити особливу увагу на вирішення наступних важливих проблем:

1. Створення автоматизованої системи управління цивільним захистом і банку даних з питань надзвичайних ситуацій, розробка науково обґрунтованих прогнозів можливого впливу надзвичайних ситуацій:

- на господарську та іншу діяльність суб'єкта господарської діяльності внаслідок:
- аварій на АЕС;
- аварій на гідровузлах (шлюзах, греблях);
- аварій з викидом хімічно небезпечних речовин на об'єктах і транспорті, що перевозить

ХНР;

- виникнення пожеж і вибухів;
- інших надзвичайних ситуацій.

2. Розробка і здійснення інженерно-технічних заходів щодо захисту (на випадок виникнення надзвичайних ситуацій) виробництва, зберігання і транспортування продукції, що виробляється суб'єктом господарської діяльності, накопичення фонду захисних споруд суб'єктом господарської діяльності, нове будівництво сховищ.

3. Створення, розвиток та удосконалення локальних систем виявлення та запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на території суб'єкта господарської діяльності.

4. Створення, розвиток та удосконалення локальних систем оповіщення працівників, службовців та населення, яке мешкає у відомчому житловому фонді, про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій на хімічно, радіаційно, вибухо-пожежонебезпечних об'єктах.

5. Підготовка і перепідготовка керівного, начальницького складу, фахівців цивільного захисту. Навчання персоналу вмінню застосовувати засоби індивідуального захисту.

6. Створення органів управління та сил ЦЗ суб'єкта господарювання.

7. Створення об'єктових формувань цивільного захисту відповідно до Кодексу цивільного захисту України та інших законодавчих актів, необхідної для їх функціонування матеріально-технічної бази і забезпечення готовності таких формувань до дій за призначенням.

8. Удосконалення нормативно-правової документації щодо функціонування системи цивільного захисту суб'єкта господарювання.

Суть досконалої системи цивільного захисту суб'єкта господарської діяльності полягає у забезпеченні з перших хвилин після отримання сигналів оповіщення про загрозу або виникнення НС, безпеки персоналу та населення яке знаходиться в зоні ураження та виконання своїх завдань при будь-якій складній обстановці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 2 жовт. 2012 р. № 5403-VI Відом. Верховної Ради України. – 2013.
2. Деякі аспекти організації цивільного захисту на суб'єктах господарювання / В. М. Решетнік, М. П. Донських Державне управління: теорія та практика. 2015. № 2. С. 23-28.
3. Звіт про основні результати діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій у 2020 році. [Електронний ресурс]

Зміст

<i>D.N. Bashtovaya, A.V. Savchenko, E.V. Nadiou</i> TOPICALITY OF COMPULSORY INSURANCE OF POTENTIALLY DANGEROUS OBJECTS FROM FIRE RISKS IN UKRAINE.....	3
<i>I.V. Андросюк</i> АНАЛІЗ ДІЄВОСТІ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЩОДО ЗНИЖЕННЯ ТЕХНОГЕННИХ РИЗИКІВ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	5
<i>O.A. Антошкін</i> МОЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ГЕОМЕТРИЧНОГО ПРОЕКТУВАННЯ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ РОЗРОБКИ АВТОМАТИЧНИХ СИСТЕМ ВОДЯНОГО ПОЖЕЖОГАСІННЯ.....	7
<i>Ю.С. Безугла</i> ЗАХОДИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ТА ВЗАЄМОДІЇ ПРИ ЛІКВІДАЦІЇ НС.....	9
<i>Д.Ю. Белюченко, М.Е. Зюбін</i> ОПЕРАТИВНІ ДІЇ ЯК СКЛАДОВА ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ.....	11
<i>О.О. Бондаренко</i> ОЦІНКА МОЖЛИВИХ ЗБИТКІВ ВІД НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ВОДНИХ ОБ'ЄКТАХ УКРАЇНИ.....	13
<i>С.М. Бондаренко, І.Є. Скляр</i> ВИЗНАЧЕННЯ КАПІТАЛЬНИХ ЗАТРАТ СИСТЕМ ВОДЯНОГО ПОЖЕЖОГАСІННЯ.....	15
<i>Л.В. Борисова, В.В.Чумак</i> СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЮ БЕЗПЕКОЮ ДСНС УКРАЇНИ.....	17
<i>П.Ю.Бородич, М.Р.Глуценко</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ІМІТАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РЯТУВАННЯ ПОСТРАЖДАЛОГО З ТРЕТЬОГО ПОВЕРХУ З ВИКОРИСТАННЯМ ПОХИЛОЇ ПЕРЕПРАВИ ЗА ДОПОМОГОЮ НРВ-1....	19
<i>П.Ю. Бородич, Є.В. Попов</i> ІМІТАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ОПЕРАТИВНОГО РОЗГОРТАННЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ АППД З УСТАНОВКОЮ ТРИНОГИ НА КОЛОДЯЗЬ ТА СПУСКОМ В НЬОГО...	21
<i>А.В. Васильченко, В.С. Ольховський</i> СОХРАНЕНИЕ ОГНЕСТОЙКОСТИ МЕТАЛЛИЧЕСКОГО КАРКАСА ПРИ ВЗРЫВЕ.....	23
<i>Я.Б. Великий</i> УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	25
<i>Д.П. Войтович</i> НОРМАТИВИ ВИКОНАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВПРАВ З ПІДГОТОВКИ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ОРС ЦЗ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ.....	27
<i>О.М. Денисенко, С.В. Гарбуз</i> НЕБЕЗПЕКА ПІДТОПЛЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	29
<i>Н.В. Григоренко</i> ЩОДО ПРОБЛЕМ СТВОРЕННЯ РОЗВИНУТОЇ МЕРЕЖІ МІСЦЕВОЇ ПОЖЕЖНОЇ ОХОРОНИ.....	31
<i>О.М. Данілін, Є.В. Столбовий</i> НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЖЕЖНОЇ ТА ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ.....	33
<i>М.О. Демент</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АВРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ ПРИ ЕВАКУАЦІЇ ПОТЕРПІЛИХ З ВИСОТНИХ ОБ'ЄКТІВ ЗА ДОПОМОГОЮ СПЕЦІАЛЬНОГО ОСНАЩЕННЯ.....	35